



ΑΡΧΑΙΑ

1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

A – Αρχαίο Κείμενο

«Διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίνεται καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων αἰ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον. Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δειλὴν ὄψιαν, δεῖσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διεφθείρειεν, ἐμπιπράσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ ἦ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκίας οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χοήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρῆναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.»

Μεταφρασμένο Κείμενο

«Οἱ ἐμφύλιες συγκρούσεις ἔφεραν μεγάλες καὶ ἀμέτρητες συμφορές στὶς πολιτείες, συμφορές που γίνονται καὶ θα γίνονται πάντα ὅσο δὲν ἀλλάζει ἡ φύση τοῦ ἀνθρώπου, συμφορές που μπορεῖ νὰ εἶναι βαρύτερες ἢ ελαφρότερες κ' ἔχουν διαφορετικὴ μορφή ἀνάλογα με τὶς περιστάσεις. Σὲ καιρὸ εἰρήνης καὶ ὅταν εὐημερεῖ ὁ κόσμος καὶ οἱ πολιτείες, οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἡρεμοὶ γιατί δὲν τοὺς πιέζουν ἀνάγκες φοβερές. Ἀλλ' ὅταν ἐρθεῖ ὁ πόλεμος που φέρνει στοὺς ἀνθρώπους τὴν καθημερινή στέρηση, γίνεται δάσκαλος τῆς βίας κ' ἐρεθίζει τὰ πνεύματα τοῦ πλήθους σύμφωνα με τὶς καταστάσεις που δημιουργεῖ.»

B – Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστεῖ τὸ πρῶτο ἀπόσπασμα.
2. α) Νὰ ἀναγνωριστοῦν συντακτικὰ οἱ υπογραμμισμένες λέξεις τοῦ κειμένου.
β) «ὥστε καὶ χοήματα ... εἰ ἄνεμος ... ἐς αὐτήν» : Νὰ βρεθεῖ καὶ νὰ ἀναγνωριστεῖ συντακτικὰ τὸ εἶδος τοῦ υποθετικοῦ λόγου.
3. α) «Διαλιπούσης δ' ἡμέρας ... προύχων » : Νὰ γραφεῖ ἡ πρόταση στὸν ἄλλο ἀριθμὸ.
β) νικᾷ, διαφθαρῆναι : Νὰ ἀντικατασταθοῦν οἱ ρηματικοὶ τύποι στὸ β' ἐνικὸ πρόσωπο σὲ ὅλους τοὺς χρόνους καὶ σὲ ὅλες τὶς ἐγκλίσεις στὴ φωνὴ που βρίσκονται.
4. Στὸ πρῶτο ἀπόσπασμα γιὰ ποιες αἰτίες νίκησαν οἱ δημοκρατικοὶ καὶ πῶς κρίνετε τὴ φράση τοῦ ιστορικοῦ «παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν θόρυβον» ;
5. Στὸ δεύτερο ἀπόσπασμα ποια ἀποψη διατυπώνει ὁ ιστορικός γιὰ τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων σὲ περίοδο εἰρήνης καὶ σὲ περίοδο πολέμου ; Τὶ ἐννοεῖ με τὴ φράση «ὁ πόλεμος ... γίνεται δάσκαλος τῆς βίας ... που δημιουργεῖ»;

6. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της πρώτης στήλης με τις ετυμολογικά συγγενείς τους στη δεύτερη στήλη.

- | | |
|----------------|--------------------|
| 1- δήμος | - ανιόντες |
| 2- τροπής | - εμπρησμός |
| 3- έμπιπράσι | - φθορά |
| 4- διαφθαρήναι | - μετατρέπω |
| 5- έπελθών | - αντιδημοκρατικός |

7. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες:

- Ο Θουκυδίδης καταγόταν από φτωχή οικογένεια
- Ο Θουκυδίδης περιέγραψε το λοιμό με βάση και την προσωπική του εμπειρία.
- Η βαθύτερη αιτία του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η οικονομική ανάπτυξη της Σπάρτης.
- Ο Θουκυδίδης περιγράφει τον Πελοποννησιακό πόλεμο από την αρχή ως το τέλος του
- Οι δημηγορίες ήταν λόγοι που εκφωνήθηκαν δημόσια από πολιτικούς και στρατιωτικούς

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1- Μετάφραση

Και ύστερα από διάλειμμα μιας ημέρας γίνεται πάλι μάχη και νικούν οι δημοκρατικοί εξαιτίας της οχυρότητας των θέσεων και γιατί υπερείχαν ως προς το πλήθος και οι γυναίκες τους βοηθούσαν ενεργά με τόλμη χτυπώντας από τα σπίτια με κεραμίδια και υπομένοντας το θόρυβο παρά τη γυναικεία τους φύση. Κι όταν έγινε υποχώρηση αργά το απόγευμα, επειδή φοβήθηκαν οι ολιγαρχικοί μήπως οι δημοκρατικοί, αφού επιτεθούν, κυριεύσουν και το ναύσταθμο με τον πρώτο αλλαγμό της εφόδου και τους σκοτώσουν, βάζουν φωτιά στα σπίτια που ήταν γύρω από την αγορά και στα σπίτια όπου κατοικούσαν πολλές οικογένειες, για να μην υπάρχει οδός προσέγγισης, χωρίς να λυπούνται ούτε τα δικά τους ούτε τα ξένα σπίτια, ώστε κήκαν εντελώς και πολλά πράγματα εμπόρων και κινδύνεψε όλη η πόλη να καταστραφεί, αν έσπρωχνε τη φωτιά άνεμος με κατεύθυνση προς αυτή .

2 – α)

Ίσχύι	:Δοτική της αναφοράς ή της αιτίας
Παρά φύσιν	:Επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου ή της εναντίωσης
Γενομένης	:Επιρρηματική χρονική μετοχή , γενική απόλυτος (υποκείμενο της μετοχής το τροπής)
Σφᾶς	:Αντικείμενο του ρήματος διαφθείρειεν
Χρήματα	:Υποκείμενο του ρήματος κατεκαύθη, αττική σύνταξη
Πᾶσα	:Κατηγορηματικός προσδιορισμός στο η πόλις
Διαφθαρήναι	:Τελικό , άναρθρο απαρέμφατο που λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα έκινδύνευσε , ταυτοπροσωπία

β) Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το μη πραγματικό ή το αντίθετο του πραγματικού και είναι ο εξής:

Υπόθεση	: Εί έπεγένετο
Απόδοση	: Έκινδύνευσε διαφθαρήναι

- 3- α) Διαλιπουσῶν δ' ἡμερῶν μάχαι αὔθις γίνονται καὶ νικῶσι οἱ δῆμοι χωρίου τε ἰσχύς καὶ πλήθει προύχοντες (στη μετατροπή δεν έχει ληφθεί υπόψη το νόημα της ημιπεριόδου)
β)

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεστώτας	Νικᾶς	Νικᾶς	Νικῶς	Νίκα
Παρατατικός	Ἐνίκως	-	-	-
Μέλλοντας	Νικήσεις	-	Νικήσοις	-
Αόριστος	Ἐνίκησας	Νικήσης	Νικήσαις	Νίκησον
Παρακείμενος	Νενίκηκας	Νενικηκῶς ἦς	Νενικηκῶς εἶης	Νενικηκῶς ἴσθι
Υπερσυντέλι- κος	Ἐνενικήκεις	-	-	-

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεστώτας	Διαφθείρει	Διαφθείρη	Διαφθείροιο	Διαφθείρου
Παρατατικός	Διεφθείρου	-	-	-
Μέλλοντας	Διαφθαρήσει	-	Διαφθαρήσοιο	-
Αόριστος	Διεφθάρης	Διαφθαρής	Διαφθαρείης	Διαφθάρηθι
Παρακείμενος	Διέφθαρσαι	Διεφθαρμένος ἦς	Διεφθαρμένος εἶης	Διέφθαρσο
Υπερσυντέλι- κος	Διέφθαρτο	-	-	-

- 4- Σύμφωνα με τον ιστορικό οι δημοκρατικοί Κερκυραίοι νίκησαν τους ολιγαρχικούς στη μεταξύ τους σύγκρουση εξαιτίας τριών παραγόντων. Αρχικά νίκησαν οι δημοκρατικοί επειδή είχαν πιο ισχυρές θέσεις «χωρίων ἰσχύι». Στη συνέχεια γιατί υπερίχχαν αριθμητικά «προύχων πλήθει», καθώς οι δούλοι είχαν προσχωρήσει στις παρατάξεις τους. Τέλος κέρδισαν τη νίκη, διότι κατά τη διάρκεια της μάχης οι γυναίκες, ξεπερνώντας τη συστολή και το φόβο που φυσιολογικά αισθάνονταν ως γυναίκες –κατά το Θουκυδίδη- βοήθουσαν με όποιο τρόπο μπορούσαν τους άντρες «αἱ τε γυναῖκες ... τον θόρυβον». Παρατηρούμε ότι ως τελευταία αιτία της νίκης των δημοκρατικών ο ιστορικός θεωρεί και τη συμμετοχή των γυναικών. Ο τρόπος που το δηλώνει αναφέροντας ότι συμμετείχαν ενάντια στη γυναικεία τους φύση και ανέχονταν τη βιαιότητα του πολέμου, μας αποκαλύπτει τις απόψεις του για τη θέση της γυναίκας. Σύμφωνα και με τις γενικότερες αντιλήψεις της εποχής ο πόλεμος δεν ταιριάζει στη γυναικεία φύση επειδή είναι υπερβολικά βίαιος και αιματηρός. Ωστόσο στο παραπάνω χωρίο οι γυναίκες εμφανίζονται να υπερβαίνουν τη φυσική τους αποστροφή για τη μάχη στην προσπάθεια τους να βοηθήσουν τα αγαπημένα τους πρόσωπα.
- 5- Σύμφωνα με τον ιστορικό του Πελοποννησιακού πολέμου, όταν σε έναν τόπο επικρατεί ειρήνη, τότε υπάρχει ευημερία, ανάπτυξη και άνοδος του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου. Οι άνθρωποι, επίσης, είναι ήρεμοι και νηφάλιοι και τούτο γιατί δεν πιέζονται από φοβερές ανάγκες. Αντίθετα, όταν κυριαρχεί ο πόλεμος οι ισορροπίες ανατρέπονται. Πιο συγκεκριμένα οι άνθρωποι ζουν μέσα σε καθημερινές στερήσεις, κακουχίες και ελλείψεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα πνεύματα να ερεθίζονται, να οξύνονται και ο πόλεμος, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Θουκυδίδης, γίνεται δάσκαλος της βίας. Αν αναλογιστεί κάποιος την τελευταία φράση του ιστορικού, ότι ο πόλεμος γίνεται δάσκαλος της βίας, θα ανακαλύψει ότι πράγματι ο πόλεμος μας οδηγεί σε κάθε είδους βιαιότητα. Τούτο συμβαίνει γιατί στον πόλεμο διεγείρονται τα πάθη και τα μίσση και κυριαρχεί η πονηριά και η δολιότητα. Συνεπώς βασιλεύει η καχυποψία μεταξύ των ανθρώπων και υπάρχει έλλειψη εμπιστοσύνης. Οι λέξεις, συνάμα, χάνουν το πραγματικό τους νόημα και αλλοιώνονται προκειμένου να εξυπηρετήσουν

τα συμφέροντα μιας παράταξης. Έτσι επικρατεί διγλωσσία και σύγχυση ως προς την επικοινωνία μεταξύ των πολιτών. Για παράδειγμα η αλόγιστη τόλμη θεωρείται ανδρεία και η σωφροσύνη ανανδρία. Μέσα, λοιπόν, σε τέτοιες συνθήκες το άτομο στην προσπάθεια του να επιβιώσει επιδίδεται σε κάθε είδους βιαιότητα και ανηθικότητα. Ο πόλεμος, δηλαδή, διδάσκει στον άνθρωπο τη βία και την εγκληματικότητα.

6-

Δήμος	:Αντιδημοκρατικός
Τροπή	:Μετατρέπω
Έμπιρᾶσι	:Εμπρησμός
Διαφθαρήναι	:Φθορά
Έπελθών	:Ανιόντες

7- Λ, Σ, Λ, Λ, Σ

2^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

A – Αρχαίο Κείμενο

Τοιούτων δὲ ὄντων Θηραμένης εἶπεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι εἰ βούλονται αὐτὸν πέμψαι παρὰ Λύσανδρον, εἰδὼς ἤξει Λακεδαιμονίους πότερον ἔξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν βουλόμενοι ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν ἢ πίστεως ἔνεκα. Περμφθεὶς δὲ διέτριβε παρὰ Λυσάνδρῳ τρεῖς μῆνας καὶ πλείω, ἐπιτηρῶν ὅποτε Ἀθηναῖοι ἔμελλον διὰ τὸ ἐπιλελοιπέναι τὸν σίτον ἅπαντα ὅ τι τις λέγοι ὁμολογήσειν. Ἐπεὶ δὲ ἦκε τετάρτῳ μηνί, ἀπήγγειλεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὸν Λύσανδρος τέως μὲν κατέχοι, εἶτα κελεύοι εἰς Λακεδαίμονα ἰέναι· οὐ γὰρ εἶναι κύριος ὧν ἐρωτῶτο ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους. Μετὰ ταῦτα ἠρέθη πρεσβευτὴς εἰς Λακεδαίμονα αὐτοκράτωρ δέκατος αὐτός. Λύσανδρος δὲ τοῖς ἐφόροις ἔπεμψεν ἀγγελοῦντα μετ' ἄλλων Λακεδαιμονίων Ἀριστοτέλην, φυγάδα Ἀθηναῖον ὄντα, ὅτι ἀποκρίναιτο Θηραμένει ἐκείνους κυρίους εἶναι εἰρήνης καὶ πολέμου. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, ἐρωτῶμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἤκοιεν εἶπαν ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης, μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς. Ἐπεὶ δ' ἦγον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ἧ ἀντέλεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν.

B – Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Τοιούτων δὲ ὄντων ... ἀλλὰ τοὺς ἐφόρους».

2. Για ποιους λόγους οι Λακεδαιμόνιοι «ἀντέχουσι περὶ τῶν τειχῶν» και ποια ἦταν η σημασία αὐτῶν τῶν τειχῶν για τους Αθηναίους;
3. Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι οι Αθηναίοι επέλεξαν αρχικά τον Θηραμένη, έναν ολιγαρχικό, να διαπραγματευτεί με τους Λακεδαιμόνιους και πώς θα χαρακτηρίζατε τη στάση του κατά τη διάρκεια αὐτῶν τῶν διαπραγματεύσεων ;
4. Στο μεταξύ ο Λύσανδρος οδήγησε τα πλοία, τους αιχμαλώτους (ανάμεσα σ' αὐτούς ἦταν ο Φιλοκλής, ο Αδείμαντος κι ἄλλοι στρατηγοί) και τ' ἄλλα λάφυρα στη Λάμψακο. Την ἴδια μέρα της νίκης του ἐξάλλου ἐστειλε τον Θεόπομπο τον Μιλήσιο, τον κουρσάρο, ν' αναγγεῖλει τα γεγονότα στη Λακεδαίμονα· αὐτός ἐφτασε ἐκεῖ τη μεθεπόμενη μέρα κι ἐδωσε αναφορά. Ἐπειτα ο Λύσανδρος συγκέντρωσε τους συμμάχους και τους εἶπε να συσκεφθῶν για την τύχη τῶν αιχμαλώτων. Τότε κατηγορήθηκαν για πολλά οι Αθηναίοι: για εγκλήματα που εἶχαν κάνει και γι' ἄλλα που εἶχε ψηφίσει η Συνέλευσή τους να κάνουν αν κέρδιζαν τη ναυμαχία — να κόψουν το δεξὶ χέρι σ' ὅλους τους αιχμαλώτους. Τους κατηγορήσαν κι ὅτι εἶχαν ρίξει στη θάλασσα ολόκληρο το πλήρωμα τῶν πολεμικῶν που ἔχαν στα χέρια τους, ενός ἀνδριώτικου κι ενός κορινθιακού· ο Φιλοκλής ἦταν ο Αθηναῖος στρατηγός που τους ἐξόντωσε. Εἰπώθηκαν κι ἄλλα πολλά, κι αποφασίστηκε να εκτελέσουν ὅσους αιχμαλώτους ἦταν Αθηναῖοι ἐκτός ἀπὸ τον Αδείμαντο (αὐτός μονάχος, στη Συνέλευση, εἶχε ἐναντιωθεῖ στο κόψιμο τῶν χεριῶν — μερικοὶ μάλιστα τον κατηγορήσαν ὅτι προδίδει τον στόλο).

Ξενοφῶντος Ἑλληνικά, 2.1.§30-32 [Μετάφραση: Ρόδης Ρούφος]

Ποια ἦταν η στάση τῶν Κορινθίων, τῶν Θηβαίων και ἄλλων Ἑλλήνων ἀέναντι στους Αθηναίους κατά την κρίσιμη συνεδρίαση στη Σπάρτη και για ποιους λόγους; Στην ἀπάντησή σας να λάβετε υπόψη και τα δύο κείμενα που σας ἔχουν δοθεῖ (πρωτότυπο και μεταφρασμένο).

5. Να βρείτε στο κείμενο που σας δίνεται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ἑλληνικής: σχολεῖο, διατήρηση, ἔλλειψη, κυριότητα, δημοκρατία.
6.
 - α. Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις στον ἄλλο ἀριθμὸ ἀπὸ αὐτὸν βρίσκονται, στην ἴδια πτώση και στο ἴδιο γένος: ὄντων, πόλιν, τειχῶν, ταῦτα, Ἀθηναῖοις.
 - β. Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στον ἀόριστο (ἴδιο πρόσωπο, ἐγκλιση, φωνή): διέτριβε, ἐπιλελοιπέναί, κελεῦοι ἀγγελοῦντα, καλεῖν.
7.
 - α. Να ἐπιλέξετε ἀπὸ το πρωτότυπο κείμενο ἓναν (1) για κάθε περίπτωση τρόπο δήλωσης του χρόνου και να τον ἐντάξετε στον παρακάτω πίνακα :

ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΡΡΗΜΑ	ΠΛΑΓΙΑ ΠΤΩΣΗ	ΜΕΤΟΧΗ	ΠΡΟΤΑΣΗ

- β. Να βρείτε το υποκείμενο της μετοχής βουλόμενοι και το υποκείμενο του ἀπαρεμφάτου εἶναι χαρακτηρίζοντας τη μετοχή ως συνημμένη ἢ ἀπόλυτη και σημειώνοντας στην περίπτωση του ἀπαρεμφάτου το εἴν λειτουργεῖ το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας ἢ της ἑτεροπροσωπίας.

8. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να ολοκληρώνεται ορθά το νόημά της.

1. Η στρατιωτική δράση του Ξενοφώντα σχετίζεται με:	α. τις ηγετικές πρωτοβουλίες που ανέλαβε για την επιστροφή των μισθοφόρων από τη Μικρά Ασία στην Ελλάδα. β. την προσπάθειά του να σώσει την Αμφίπολη από την επίθεση των Σπαρτιατών.
2. Ο Ξενοφώντας πέθανε:	α. στον Σκιλλούντα, κοντά στην Ολυμπία, όπου ζούσε μετά την εξορία του από την Αθήνα. β. στην Αθήνα μετά το 355 π.Χ., όπου επέστρεψε μετά την προσέγγιση Αθηναίων και Σπαρτιατών
3. Ο Ξενοφώντας εξιστορεί τον Πελοποννησιακό πόλεμο:	α. από την έναρξη του πολέμου έως το 411 π.Χ. β. από το 411 π.Χ. έως το τέλος του.
4. Στα Έλληνικά η γραφή του Ξενοφώντα χαρακτηρίζεται από:	α. μακροπερίοδο λόγο και πολλούς προσδιορισμούς της αιτίας. β. απόλυτη ακρίβεια της περιγραφής των χώρων που εξελίχθηκαν τα γεγονότα.
5. Ο Ξενοφώντας παρουσιάζει:	α. με θαυμασμό τις ενέργειες των τριάκοντα τυράννων στην Αθήνα. β. με εντιμότητα τις αγριότητες του καθεστώτος των τριάκοντα τυράννων στην Αθήνα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

- A.** Εκεί βρίσκονταν τα πράγματα, όταν ο Θηραμένης είπε στη Συνέλευση ότι αν θελήσουν να τον στείλουν στον Λύσανδρο θα ξέρει, γυρίζοντας, για ποιόν λόγο είν' ανένδοτοι οι Λακεδαιμόνιοι στο ζήτημα των Τειχών — αν το κάνουν με σκοπό να υποδουλώσουν την πόλη ή για να 'χουν κάποια εγγύηση. Όταν τον έστειλαν, έμεινε κοντά στον Λύσανδρο περισσότερο από τρεις μήνες, παραφυλάγοντας την ώρα που οι τροφές θα σώνονταν ολωσδιόλου κι οι Αθηναίοι θα 'ταν πρόθυμοι να δεχτούν ό,τι τους έλεγαν. Γύρισε λοιπόν τον τέταρτο μήνα κι ανέφερε στη Συνέλευση ότι τάχα ο Λύσανδρος δεν τον άφηνε ως τότε να φύγει, και τώρα του λέει να πάει στη Λακεδαίμονα επειδή δεν έχει ο ίδιος εξουσία ν' απαντήσει στις ερωτήσεις του, παρά μόνο οι έφοροι.

(μτφ. Ρ. Ρούφου, Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ, 2012)

- B.** Ενώ έτσι είχαν τα πράγματα, ο Θηραμένης είπε στην Εκκλησία του Δήμου ότι, αν θέλουν να στείλουν αυτόν τον ίδιο στον Λύσανδρο, θα επιστρέψει γνωρίζοντας αν οι Λακεδαιμόνιοι επιμένουν για την κατεδάφιση των τειχών, επειδή θέλουν να υποδουλώσουν την πόλη, ή ως εγγύηση. Όταν, λοιπόν, τον έστειλαν, έμεινε κοντά στον Λύσανδρο τρεις μήνες και περισσότερο καιροφυλακτώντας πότε οι Αθηναίοι σκόπευαν εξαιτίας της παντελούς έλλειψης των τροφίμων να συμφωνήσουν σε ό,τι κάποιος θα τους πρότεινε. Όταν γύρισε τον τέταρτο

μήνα, ανακοίνωσε στην Εκκλησία του Δήμου ότι τάχα ο Λύσανδρος τον κρατούσε αιχμάλωτο έως τότε και έπειτα (ότι) τον διέταξε να μεταβεί στη Σπάρτη· γιατί (του έλεγε ότι) δεν ήταν αρμόδιος αυτός για όσα τον ρωτούσε, αλλά οι έφοροι.

(μτφ. Επιστημονικής Ομάδας)

2. Οι Λακεδαιμόνιοι είχαν αντιταχθεί στην πρόταση των Αθηναίων και συγκεκριμένα του Θεμιστοκλή, να χτίσουν τα τείχη τις Αθήνας, τα μακρά και του Πειραιά, ήδη μετά τον τερματισμό των περσικών πολέμων. Συγκεκριμένα αυτό το υποστήριζαν γιατί θεωρούσαν ότι η ανέγερση των τειχών θα έβαζε σε κίνδυνο την ίδια την ασφάλεια της πόλης τους. Επομένως, ο Θηραμένης προσπαθεί τώρα να καταλάβει τις προθέσεις των Λακεδαιμονίων για το αν θέλουν με το γκρέμισμα των τειχών να επιδιώξουν την καταστροφή της Αθήνας ή να μην δεχθούν ξανά στο μέλλον απειλή από την Αθήνα λόγω των ισχυρών τειχών τους. (Μονάδες 6) Από την άλλη, οι Αθηναίοι χάρη στη διορατικότητα του Θεμιστοκλή, ύψωσαν τα τείχη και στήριζαν τη δύναμή τους εκεί. Χάρη σε αυτά μπόρεσαν να αποκρούσουν πολλούς κινδύνους και να προφυλαχθούν από πολιορκίες σε διάφορες φάσεις του πολέμου αν και στην περίπτωση του λοιμού, τα τείχη αποδείχθηκαν εμπόδιο παρά σωτήριο μέσο. Τελικά οι Αθηναίοι για την εξασφάλιση της ειρήνης αποδέχτηκαν την κατεδάφιση των τειχών.
3. Οι Αθηναίοι επέλεξαν τον Θηραμένη για να διαπραγματευτεί με τους Λακεδαιμόνιους γιατί ήτανε ολιγαρχικός μετριοπαθής πολίτης και αυτό θα διευκόλυνε τις διπλωματικές συζητήσεις με τον εχθρό. Το γεγονός ότι τον εμπιστεύονταν φαίνεται και από το ότι μετά την άφιξη του στην Αθήνα ύστερα από τέσσερις μήνες κοντά στον Λύσανδρο, τον εξέλεξαν ως απεσταλμένο με απόλυτη εξουσία (αυτοκράτωρ) προκειμένου να πάει στη Σπάρτη και να διαπραγματευτεί τους όρους ειρήνης. (Μονάδες 4) Ο Θηραμένης λειτουργούσε βέβαια ύποπτα καθώς είχε γνώμονα κυρίως το προσωπικό του συμφέρον και όχι το συμφέρον της πόλης του αφού ουσιαστικά χρονοτριβούσε κοντά στο Λύσανδρο τρεις μήνες. Ο Ξενοφώντας μας βάζει να καταλάβουμε πως πρόκειται για έναν άνθρωπο φιλόδοξο διπρόσωπο και καιροσκόπο που εκμεταλλεύεται τις πολιτικές συγκυρίες για να ικανοποιήσει τις προσωπικές του επιδιώξεις. (Μονάδες 6)
4. Στη συνέλευση των Λακεδαιμονίων πολλοί σύμμαχοί τους, όπως οι Κορίνθιοι και οι Θηβαίοι υποστήριζαν ότι έπρεπε να αφανίσουν τους Αθηναίους και να προχωρήσουν στην καταστροφή της πόλης (μη σπένδεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ' ἐξαιρεῖν). Αυτή η στάση τους δικαιολογείται από την αύξηση της αθηναϊκής ηγεμονίας καθώς και από τη βίαιη στάση των Αθηναίων απέναντι στους αντιπάλους τους κατά τον πελοποννησιακό πόλεμο. Αυτό φαίνεται από το παραπάνω απόσπασμα όπου οι Αθηναίοι ψήφισαν ότι αν νικούσαν στη ναυμαχία στους Αιγός ποταμούς, θα έκοβαν το δεξί χέρι όλων των αιχμαλώτων. Αυτή η απάνθρωπη συμπεριφορά κάνει όλους τους συμμάχους της σπαρτιατικής συμμαχίας να θέλουν να αφανίσουν την Αθήνα ως εγκληματία πολέμου.
5. ἀντέχουσι/ κατέχοι, ἐπιτηρῶν, ἐπιλελοιπένας, κύριος/ κυρίους, αὐτοκράτωρ/ αὐτοκράτορες
6. α. ὄντος, πόλεις, τείχους, τοῦτο, Ἀθηναίῳ
β. διέτριψε, ἐπιλιπεῖν, κελεύσοι, ἀγγείλαντα, καλέσαι

7. α.

Μετὰ ταῦτα

Τέως/ εἶτα

μῆνας/ μηνί

Πεμφθεις /ἐρωτώμενοι

ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ/ Ἐπεὶ δ' ἦκον

β. βουλόμενοι: υποκείμενο της μετοχής εννοείται το Λακεδαιμόνιοι και είναι συνημμένη (στο υποκείμενο του ρήματος ἀντέχουσι) (μονάδες 2) εἶναι: υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το ἐκείνους και ἔχουμε ετεροπροσωπία (το απαρέμφατο εἶναι αντικείμενο στο ρήμα ἀποκρίναιτο του οποίου υποκείμενο είναι ο Λύσανδρος)

8. 1-α, 2-β, 3-β, 4-β, 5-β

3^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

A – Αρχαίο Κείμενο

«Ἐπειδὴ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν, ἔλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυωνίων πρέσβων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμῳ φρουροὺς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν, ὥς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάμου. Εἰ δὲ τί ἀντιποιοῦνται, δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν αἷς ἂν ἀμφοτέρω ξυμβῶσιν· ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῆ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν. Ἦθελον δὲ καὶ τῶ ἐν Δελφοῖς μαντεῖῳ ἐπιτρέψαι. Πόλεμον δὲ οὐκ εἶων ποιεῖν εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὶ ἀναγκασθῆσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φίλους ποιῆσθαι οὓς οὐ βούλονται ἐτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον ὠφελίας ἕνεκα.»

Κείμενο Μεταφρασμένο

«Οἱ Κερκυραῖοι μας ἐστεῖλαν σε σας με τὴν πεποίθησιν ὅτι, μαζί με τὸ αἶτημα νὰ γίνετε σύμμαχοί μας, θα εἶναι σε θέση νὰ σας ἐγγυηθοῦν καὶ αὐτά. Ἡ τύχη βέβαια ἔφερε ἔτσι τὰ πράγματα ὥστε ἡ μέχρι τώρα πολιτικὴ μας καὶ σε σας νὰ φαίνεται παράλογη, ἀν λάβουμε ὑπόψιν τὶς ἀνάγκες μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ μας τοὺς ἰδίους νὰ εἶναι ἐπιζήμια στὴν παρούσα κατάστασις. Ἐμεῖς δηλαδὴ, ποὺ μέχρι τώρα δὲν θελήσαμε ποτέ νὰ συμμαχήσουμε με κανένα, ἐρχόμαστε σήμερον νὰ ζητήσουμε ἀπὸ ἄλλους νὰ γίνωμε σύμμαχοί μας καὶ, ἐπιπλέον, εἴμαστε ἀπομονωμένοι στὸν πόλεμον μας με τοὺς Κορινθίους, ἐξαιτίας ἐκείνης τῆς πολιτικῆς μας. Καὶ κατέληξε νὰ ἀποδεικνύεται τώρα ἀδυναμία καὶ ἐσφαλμένη ἐκτίμησις τῶν καταστάσεων ἐκεῖνο ποὺ προηγουμένως μας φαινόταν συνετὴ πολιτικὴ, τὸ νὰ μὴ συμεριζόμεστε, δηλαδὴ, τοὺς κινδύνους μιᾶς συμμαχίας με ξένους καὶ νὰ μὴ ἀκολουθοῦμε ἀποφάσεις τῶν ἄλλων.»

B - Παρατηρήσεις

- 1- Νὰ μεταφραστεῖ τὸ πρῶτο ἀπόσπασμα.
- 2- α) Νὰ βρεθοῦν καὶ νὰ ἀναγνωριστοῦν συντακτικὰ ὅλες οἱ μετοχές τοῦ πρῶτου ἀποσπάσματος.
β) «Ἐπειδὴ οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν» : Νὰ ἀναγνωριστεῖ συντακτικὰ ἡ δευτερεύουσα πρότασις. (σύνδεσμος εἰσαγωγῆς, ἐγκλιση ἐκφοράς, χρῆσις)
- 3- α) **δοῦναι, ἐπιτρέψαι, ἀναγκασθῆσθαι** : Νὰ γίνῃ χρονικὴ ἀντικατάστασις.
ἀντιποιοῦνται, δικασθῆ, παρέλαβον : Νὰ γίνῃ ἐγκλιτικὴ ἀντικατάστασις.

β) οὔς , φίλους , ὄντων , οἰκήτορας, πόλεσιν : Να αναγνωριστούν γραμματικά οι τύποι και να κλιθούν στον άλλο αριθμό.

4- παρασκευῆν , μετὸν , ἀπάγειν , ξυμβῶσιν : Να γίνει η ετυμολογία των λέξεων και να γραφούν τρία ομόρριζα στα νέα ελληνικά.

5- Στο πρώτο απόσπασμα για ποιο λόγο οι Κερκυραίοι επέλεξαν να στείλουν πρεσβευτές από τη Σπάρτη και τη Σικυώνα στην Κόρινθο; Ποιες ήταν οι προτάσεις τους στους Κορίνθιους ;

6- Στο δεύτερο απόσπασμα για ποιες αιτίες πιστεύετε ότι οι Κερκυραίοι αρχικά δεν ήθελαν αν ανήκουν σε καμία συμμαχία και τι τους ανάγκασε να αλλάξουν την αρχική τους άποψη;

7- Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω διατυπώσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

Στο έργο του Θουκυδίδη

- α. η εξιστόρηση των γεγονότων διακόπτεται στο 411 π.Χ.
- β. οι δημηγορίες εκφράζουν τα κίνητρα και τους στόχους των ομιλητών αλλά δεν αποδίδουν τις ιδέες και το ήθος τους.
- γ. είναι βέβαιο ότι ορισμένα τμήματά του έχουν γραφτεί μετά το 404 π.Χ.
- δ. η γλώσσα είναι η λεγόμενη «αρχαία αττική» του 5ου αι. π.Χ.
- ε. η συσσώρευση αιτιολογικών προσδιορισμών φανερώνει την προσπάθεια του ιστορικού να φωτίσει τα αίτια των γεγονότων.

3^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**A – Αρχαίο Κείμενο**

3 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορὰ, καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστυ διῆκεν, ὁ ἕτερος τῶ ἑτέρῳ παραγγέλλων· ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοὺς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν Μηλίους τε Λακεδαμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκία, καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων.

4 Τῇ δ' ὑστεραία ἐκκλησίαν ἐποίησαν ἐν ἧ ἔδοξε τοὺς τε λιμένας ἀποχωῶσαι πλὴν ἐνὸς καὶ τὰ τεῖχη εὐτρεπίζειν καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι καὶ τᾶλλα πάντα ὡς εἰς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν.

B - Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: « Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις...τῶν Ἑλλήνων».
2. Ποιος ἦταν ο πραγματικός λόγος που προκάλεσε στους Αθηναίους τόσο μεγάλο θρήνο μετά την ἀφιξη της Παράλου στην Αθήνα;
3. Να κάνετε **Χρονική Αντικατάσταση** στους ἀκόλουθους τύπους: **παραγγέλλων, ἐποίησαν, πείσεσθαι (ρ. πάσχω)**.
4. Να κλιθεῖ ἡ **οριστική**, ἡ **ευκτική** καὶ ἡ **προστακτική** ἐγκλιση τοῦ **Αορίστου Β** τοῦ ρήματος **ἀφικνέομαι-οὔμαι**.
5. Να κλιθεῖ ἡ **οριστική**, ἡ **ευκτική** καὶ ἡ **προστακτική** ἐγκλιση τοῦ **Ενεστώτα** τοῦ ρήματος **πλέω**.
6. Να γραφοῦν οὐ αρχικοί χρόνοι τῶν ρημάτων: **ὄραω - ὦ, φεύγω, γίγνομαι, λαμβάνω, πλέω, ἔχω, φεύγω, λέγω, .**
7. Να **αναγνωρισθῶν συντακτικά** οὐ υπογραμμισμένες λέξεις.
8. Να αναγνωρίσετε **το εἶδος** τῶν ἀκόλουθων **υποθετικῶν λόγων**:
 - Εἰ βούλοιο φίλος εἶναι, μέγιστος ἂν εἶης.
 - Ἐὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής.

Επιλεγμένα θέματα προέρχονται και αντλήθηκαν από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό Λύκειο-ΕΠΑΑ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-axiki-selida>)